

О.А. Швагер

асистент

ДВНЗ “Українська академія банківської справи Національного Банку України”

ЩОДО ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ДОХОДІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Бюджетний кодекс України визначає доходи бюджету як податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, плату за надання адміністративних послуг, власні надходження бюджетних установ) [ст. 1, 1].

Доходи Державного бюджету служать фінансовою базою виконання державою її функцій. Склад, форми і методи забезпечення доходів Державного бюджету визначаються тією ситуацією (економічною, політичною, міжнародною та т.ін.), яка склалася на даний час в країні.

Законодавець встановив чітку класифікацію доходів державного бюджету за розділами: 1) податкові надходження; 2) неподаткові надходження; 3) доходи від операцій з капіталом; 4) трансферти.

Податкові надходження – це доходи від сплати відповідними суб'єктами обов'язкових платежів.

Неподаткові доходи – це доходи від власності та підприємницької діяльності; адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності; інші неподаткові надходження. [ст. 9, 1].

Важливою складовою доходів бюджету є доходи від операцій з капіталом. Це надходження до бюджету, що мобілізуються неподатковим методом. До них належать три групи надходжень:

1. Надходження від продажу основного капіталу. Вони включають надходження коштів від реалізації безгосподарного майна, майна, що за правом спадкоємства перейшло у власність держави, та скарбів і знахідок, включаючи валютні цінності і кошти, власники яких невідомі, надходження коштів від Державного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, а також надходження від відчуження майна, яке належить Автономній Республіці Крим, та майна, що знаходиться у комунальній власності.

2. Надходження від реалізації державних запасів товарів. Вони включають надходження від реалізації державних запасів товарів, що містять надходження від реалізації матеріальних цінностей державного резерву, надходження від реалізації розброньованих матеріальних цінностей мобілізаційного резерву.

3. Надходження від продажу землі і нематеріальних активів [с. 53, 4].

Щодо поняття трансферти, то – це кошти, одержані від інших органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, інших держав або міжнародних організацій на безоплатній та безповоротній основі [ст. 9, 1].

Якщо порівнювати із бюджетною класифікацією доходів інших країн, зокрема Російської Федерації та Республіки Білорусь, то в частині податкових та неподаткових надходжень вони схожі і містять однакові за змістом положення. Також тотожними за змістом є поняття “трансферти”: безвідплатні надходження з різних джерел – як в Російській Федерації, так і в Республіці Білорусь. Однак бюджетні кодекси цих країн не містять окремого поняття “доходи від операцій з капіталом”, це поняття включено до податкових та неподаткових доходів [ст. 24, 2; ст. 20, 3].

Підсумовуючи вище викладене, слід зазначити, що, чим досконаліша структура доходів державного бюджету, тим стабільніша фінансова та економічна ситуація в країні. Враховуючи досвід інших країн (Російської Федерації та Республіки Білорусь), можливо, слід включити категорію “доходи від операцій з капіталом” до групи “неподаткові доходи”, таким чином спростивши їх класифікацію, оскільки механізм формування доходів бюджету від операцій з капіталом є недостатньо ефективним і не відповідає вимогам сьогоденної економічної ситуації.

Список використаної літератури

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2010. – № 50–51. – Ст. 572. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

2. Бюджетный Кодекс Республики Беларусь от 16 июля 2008 г. № 412-3 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.tamby.info/kodeks/bk.htm>.

3. “Бюджетный кодекс Российской Федерации” (БК РФ) от 31.07.1998 №145-ФЗ (принят ГД ФС РФ 17.07.1998) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.consultant.ru/popular/budget/>.

4. Артус М.М. Бюджетна система України [Електронний ресурс] : навч. посібн. / М.М. Артус, Н.М. Хижя. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2005. – 220 с. – Режим доступа: <http://www.info-library.com.ua/books-book-122.html>.

Швагер, О.А. До питання класифікації доходів державного бюджету України [Текст] / О.А. Швагер // Актуальні питання публічного та приватного права: тези доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції (3 жовтня 2012 р.) / за ред. В.М. Огаренка та ін. – Запоріжжя: КПУ, 2012.- С. 247-249.